

Uitgave van:
de Regionale Commissie
Installatietechniek Limburg

Secretariaat:
Postbus 416, 3440 AK Woerden
m.zegers@olc-sko.nl
06-22.23.24.57

De Regionale Commissie Installatietechniek (RCI) behartigt de belangen van werkgevers en werknemers uit de installatiebranche. Het gaat daarbij vooral om de arbeidsmarkt en het onderwijs in de regio.

De RCI is ingesteld door de stichting OLC, het opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het loodgieters-, fitters- en centrale verwarmingsbedrijf.

De leden zijn vertegenwoordigers van Uneto-VNI, FNV, CNV, De Unie en bedrijven die zijn aangesloten bij het OLC.

Verder in dit nummer:

'Zonder onze vakmensen kan chirurg niet opereren' 2

Opnieuw gezamenlijke ROI-vestiging in 'witte vlek' 2

Vrijhavenproject 2

'Promotiewagen niet te pas en te onpas inzetten' 3

In Boxmeer daar komt een huis... techniekbreed 3

Kort nieuws:

Best Man Award 3
Kijkje in elkaars mbo-keuken 3

Eén stagebureau voor technische opleidingen 4

Techniekhal "TechnoPromo" 4
Cuijk loopt als een trein

Redactie: bureau@batouwe.nl /
Anton van Grunsven

RCI - nieuws Limburg

Scholen en bedrijven in Middeleeuwse sfeer

Aan de rand van het romantische Zuidlimburgse dorpje Limbricht ligt het enige terpkasteel van Nederland. In dit van oorsprong 13de eeuwse Kasteel Limbricht hield de RCI begin deze maand voor de tweede maal een praktijkopleidersdag, medegeorganiseerd door ROC Arcus, ROC Gilde en Kenteq. In de karakteristieke ambiance van het kasteel konden zo'n tachtig genodigden deelnemen aan workshops over (gepland) opleiden binnen bedrijven en de positie van de praktijkopleider tussen school en bedrijf.

Uiteraard ontbraken een aperitief en een smakelijk buffet niet, zodat ook informeel de

Ton de Langen van Kenteq (links) en John van Lier van de fa. Karel Hermans uit Helden verzorgden samen een workshop tijdens de Limburgse praktijkopleidersdag.

banden tussen ondernemers, praktijkopleiders en docenten konden worden aangehaald.

Gezien de positieve reacties volgt eind 2004 zeker de derde praktijkopleidersdag.

Gapend personeelsgat dreigt door vergrijzing

"Jongeren zouden meer uren kunnen maken, bijvoorbeeld 45 uur per week. Zij hebben de centjes hard nodig. En ouderen willen misschien meer vrij hebben in juni en september. Dan kunnen ze buiten het hoogseizoen met de caravan op pad." Volgens Jurgen Haas, verbonden aan adviesbureau Haas en Lescaut, zijn dit voorbeelden van levensfasebewust personeelsbeleid: géén starre 38-urige werkweek voor iedereen maar rekening houden met de levensfase waarin medewerkers zich bevinden. Een dergelijke flexibiliteit is hard nodig, meent Haas, wil de installatie- en elektrobranche een oplossing vinden voor de toenemende vergrijzing. "In het hele land valt over vier jaar 8 procent van het personeel weg vanwege pre-pensioen. Tussen vier en zeven jaar vertrekt zelfs 12 procent. En in Brabant en

zeker Limburg is deze vergrijzing nóg iets erger!" Niet alleen het aantal jeugdigen neemt af, ook het aantal jongeren met interesse in een technisch beroep. "Het is een kwestie van rekenen", stelt Haas. "De mensen die weg willen, gaan weg; het vroegpensioen gaat door! Jongeren zijn er te weinig en ze hebben te weinig ervaring. Wat nu aan jeugd in de schoolbanken zit, is niet toereikend om het gapende gat te vullen. Door meer flexibiliteit kun je hier misschien wat aan doen."

De vergrijzende samenleving en de gevolgen daarvan voor de installatiebranche blijken uit de onlangs verschenen rapportage MarktMonitor Installatietechniek waaraan Haas heeft meegewerkt. Dit rapport wordt jaarlijks opgesteld in opdracht van het scholingsfonds

OLC. Het bevat trends en ontwikkelingen op het gebied van technologie, arbeidsmarkt en beroepsopleiding binnen de branche.

Volgens Haas zien pas weinigen het gevaar van de vergrijzing in. "Het urgentiebesef ontbreekt nog. Tegen de branche zou ik willen zeggen: denk na over wat er aan komt; het is al vlakbij! En ondernemers moeten rekenen: hoeveel mensen vallen er weg, wat komt er voor in de plaats, hoe gaan we 't opvangen?"

De uitkomsten van de MarktMonitor 2003 en de suggesties voor flexibeler personeelsbeleid zijn inmiddels door de RCI besproken. Besloten is het 110 pagina's tellende rapport samen te vatten en naar alle bedrijven te sturen. De RCI wil de noodzakelijke verjonging letterlijk op de agenda houden.

www.marktmonitor.com

'Zonder onze vakmensen kan chirurg niet opereren'

Er moet meer aandacht komen voor het installatievak. De huidige opleidingen zijn te algemeen waardoor het voor iedereen onduidelijk is wat het vak inhoudt.

Dat vindt Jan Weijers. Als vakbondsmans van De Unie is hij onder meer vertegenwoordigd in zes RCI's waaronder die van Brabant en Limburg. "Scholen weten zelf niet welke mogelijkheden er zijn, laat staan dat ze kunnen opleiden tot goede installatiemonteurs."

Volgens Weijers willen te veel instanties zich bezighouden met het onderwijs. "Maar één partij wordt vergeten: de leerling!", stelt hij. "Het probleem begint bij de basisscholen. Daar wordt met de Cito-toets getest of een leerling minimaal naar de mavo kan. Want daarvan wordt de basisschool populair bij ouders. Maar worden de leerlingen dan gelukkiger?"

Met zijn 68 jaar is Jan Weijers niet meer de jongste in de RCI. "Maar ik weet zeker dat de leerlingen van nu, net als vroeger, heel gelukkig kunnen worden als ze een prachtig vak hebben geleerd. Vakmanschap, daar ging het vroeger

om en daar gaat het nu nog steeds om. Ouders kunnen wel willen dat hun kinderen chirurg worden, maar de chirurg kan alleen werken door een goed geïnstalleerde operatieruimte. En wie installeert die? Juist! Dus zonder onze vakmensen geen operaties. Licht, hygiëne, verwarming, water... het zijn onze vakmensen, onze collega's die daarvoor zorgen!"

Vakbond De Unie wil dat werkgevers hun medewerkers de kans geven verder te scholen. "Wij geloven in continue bijscholing. Daar ligt ook de verantwoordelijkheid van de medewerkers zelf. Zeker nu de economie niet zo goed gaat, is het zaak om voor scholing te blijven 'vechten'. Investeren in de toekomst heet dat."

Volgens Weijers is er de afgelopen jaren door werkdruk of onwetendheid te weinig terechtgekomen van die bijscholing. "Maar nu er meer tijd komt, is het van belang goed geschoold te zijn en te blijven. Die investering in de

Jan Weijers, vakbond De Unie: "...zeker nu de economie niet zo goed gaat, blijven 'vechten' voor scholing..."

toekomst moet de medewerker zelf doen." Binnen de RCI wil Weijers met werkgeversvertegenwoordigers blijven overleggen over een goed scholingsaanbod en de kwaliteit van examens op scholen.

"Goed opgeleid betekent meer waard. Dat is ook zo in de beloningsstructuur die in de cao is opgenomen. Veel kennis is een investering in de eigen toekomst van de medewerker. Niet alleen bij zijn huidige werkgever maar ook als hij mocht besluiten naar een andere werkgever te gaan. Zelf ben ik daar een goed voorbeeld van: als leerlingmonteur begonnen en doorgegroeid naar de top. En nu mag ik meepraten over hoe het moet worden. En nog steeds ben ik gek op het vak!"

Opnieuw gezamenlijke ROI-vestiging in 'witte vlek'

ROI-leerlingen uit Noord-Limburg, Noordoost-Brabant en Zuid-Gelderland hoeven vanaf nu minder ver te reizen voor hun praktijkopleiding installatietechniek. De drie ROI's in deze provincies namen half september namelijk samen een praktijklokaal in gebruik bij het ROC Cuijk. "Het gebied was één van de witte vlekken waar een praktijkplek zou moeten komen. Maar zelf hadden we te weinig leerlingen om dat kostendekkend te maken", zegt Cees van Nispen, manager van het ROI Brabant. Met hulp van de RCI hebben de drie ROI's daarom gezamenlijk een praktijklokaal in Cuijk opgezet. "We hopen voor de

OLC-directeur Elly Verburg heeft zojuist de montageboxen onthuld, wat de officiële opening van het Cuijkse ROI-lokaal betekende. Links Jo van Venrooy (RCI-Brabant).

installatie- en de elektrobranche op termijn tachtig á negentig leerlingen te hebben; daar zou ik heel tevreden mee zijn", aldus Van Nispen.

Vorig schooljaar openden de ROI's Zuid-Oost en Brabant samen een praktijklokaal in een andere "witte vlek": bij ROC Ter Aa in Helmond.

Vrijhavenproject

In totaal 24 Limburgse installatiebedrijven met 450 medewerkers doen mee aan het zogenoemde Vrijhavenproject 2003/2004, uitgevoerd door het ROI Zuid-Oost. Dat blijkt uit de opleidingsplannen die de bedrijven uiterlijk begin november bij het scholingsfonds OLC inleverden.

In het Vrijhavenproject krijgen alle medewerkers van OLC symbolisch een scholingsbon van 700 euro. Die bon mogen ze in overleg met hun werkgever besteden aan scholing en persoonlijke ontwikkeling. Het doel is te bekijken of het werken met scholingsbonnen leidt tot meer scholing bij medewerkers en tot een gemakkelijker subsidiesysteem voor werkgevers.

Ter voorbereiding hierop verzorgde het ROI in juni een workshop. Werkgevers en leidinggevenden van de Vrijhavenbedrijven oefenden toen onder meer met het opstellen van Bedrijfsopleidingsplannen.

Volgens projectleider Ellen Berends kostte het behoorlijk wat energie om de laatste plannen op tijd bij OLC te krijgen. Ook vielen er op het laatst nog een paar bedrijven af, deels omdat ze het te druk hadden, deels door onenigheid omdat medewerkers alleen overdag een cursus wilden volgen en hun werkgever daaraan niet wilde meewerken.

In het project moet ROI Limburg ook experimenteren met EVC: de Eerder Verworven Competenties. Een monteur met weinig diploma's maar met veel ervaring kan via EVC alsnog een certificaat of diploma halen, al dan niet na aanvullende scholing. Bij medewerkers blijkt belangstelling te bestaan voor EVC, maar het is nog onzeker of hiervoor ook scholen (ROC's) warm te krijgen zijn. Overleg daarover is nog gaande.

'Promotiewagen niet te pas en te onpas inzetten'

De promotievrachtwagen van de Stichting Promotiewagen Installatietechniek (SPI) is positief ontvangen. "Er is best veel vraag naar en ook kinderen reageren enthousiast", zegt Jack van Boxmeer, directeur van het ROI Zuid-Oost dat betrokken is bij de truck. "Maar... we moeten de wagen niet te pas en te onpas inzetten. Alleen bij activiteiten waarin hij iets toevoegt."

De gloednieuwe wagen werd eind maart gepresenteerd op de installatievakbeurs in Rosmalen en is de afgelopen maanden een twintigtal keren in Brabant en Limburg op pad geweest. "Ik denk dat door deze wagen de branche meer uitstraling heeft gekregen", stelt Van Boxmeer. "We kunnen laten zien dat het vak meer inhoudt dan alleen een leiding aanleggen en een riool ontstoppen."

In de oplegger, die bekostigd is door de branche, kunnen kinderen zelf en op hun eigen niveau met techniek aan de slag. "Op de computers kunnen ze bijvoorbeeld een bad-

Het interieur van de Promotiewagen Installatietechniek, van twee kanten bekeken. Dak- en zinkwerk, sanitair, cv, vloerverwarming, airo, computers, het zit er allemaal in.

kamer tekenen en tegeltjes inkleuren. En in een hoek staat een half open badkuip, zodat ze de werking van een bubbelbad kunnen zien", al-

dus Van Boxmeer. Aan alle mogelijke onderdelen van installatietechniek is gedacht. "En dit alles gecombineerd met elektrotechniek."

In Boxmeer daar komt een huis... techniekbreed

Leerlingen techniek van de locatie Boxmeer van Scholengemeenschap Stevensbeek krijgen een huis. Een huis met stroomvoorziening, camerabewaking, sanitair, ventilatie, een whirlpool, vloerverwarming, gas en nog veel meer snuffjes. "Alles wat standaard in een moderne woning zit", zegt Anja Coenen die als docent nauw betrokken is bij de "bouw" van het huis.

Het opmerkelijke van het huis is dat leerlingen er straks projectgericht een echte bedrijfsvoering kunnen nabootsen: van klantencontact, via offerte en ontwerp tot de feitelijke aanleg van leidingen en allerhande installaties. Techniekbreed. Na voltooiing van een opdracht worden de geplaatste onderdelen weer verwijderd en kan een volgende groep er aan de slag gaan.

In een technieklokaal is op dit moment het kale raamwerk van een beneden- en bovenverdieping te zien. Het "huis" zelf moet nog volledig worden ingericht. Bij de scholingsfondsen OFE (elektrobranche) en OLC (installatiebranche) zijn subsidies aangevraagd. Verder zijn regionale bedrijven benaderd voor de levering van installaties, apparatuur en gebruiksmaterialen. De planning om de klus in de herfstvakantie te klaren is niet gehaald, maar Coenen blijft vol vertrouwen. "We zijn laaiend enthousiast en staan te springen om te beginnen", stelt ze.

De techniekbrede en geïntegreerde aanpak van het techniekhuis past bij de koers van de school. Twee jaar geleden smolten de afdelingen Metaal en Elektro samen tot de afde-

ling Metalektro. Momenteel wordt gewerkt aan de overlap in verschillende vakken, bijvoorbeeld natuurkunde en elektro. "De leerlingen moeten heel veel dubbel leren. Dat willen we er uithalen. Ook gaan we gebruikmaken van elkaars materialen. De vakken lopen steeds meer door elkaar", stelt Anja Coenen. Behalve voor metaal- en elektrotechniek komt er door het "huis" meer aandacht voor de installatietechniek, met sanitair, verwarming en zelfs wat dakbedekking en gootaanleg. Voor deze onderdelen krijgen de docenten nog bijscholing.

"Het huis is aantrekkelijk voor onze leerlingen, vooral als ze wat moeilijker mee kunnen. Als ze in de praktijk hun kwaliteiten kunnen laten zien, en als ze daarbij gewaardeerd worden, dan is dat prachtig."

Kort nieuws

Best Man Award

De verkiezing van de Best Man Award 2004 is veiliggesteld. Even leek het erop dat het evenement na het wegvallen van een grote sponsor een roemloze dood zou sterven. "We zijn nog op zoek naar nieuwe sponsors, maar het gaat zeker door", stelt Willem Schnoor, voorzitter van de organiserende VSI, de Vereniging van Scholen met Installatietechniek/Instalektro.

De Best Man Award is een jaarlijkse wedstrijd voor vmbo-leerlingen Installatietechniek/Instalektro. De prijs gaat naar de leerling die het "mooist en het strakst" aan de hand van een tekening een praktijkopdracht uitvoert, bijvoorbeeld de aansluiting van gas, water of rioolafvoer. Kortom: de prijs gaat naar de leerling met de gouden handjes!

De ruim zestig vmbo-scholen in Nederland, die overigens niet allemaal meedoen, zijn in zes regio's opgedeeld. Per school kunnen ze twee modelleerlingen voor de voorronden afvaardigen. De twee beste leerlingen per regio gaan naar de landelijke finale die in 2004 plaatsheeft op woensdag 2 juni in Nijmegen.

Winnaar in 2003 was Michel Roseboom (16) uit Leersum.

Kijkje in elkaars mbo-keuken

Docenten van mbo-scholen uit Brabant en Limburg bezoeken woensdag 26 november hun collega's van het ROC Eindhoven. Ze nemen daar kennis van nieuwe ontwikkelingen op de Eindhovense school.

De bijeenkomst bij het ROC vloeit voort uit het overleg van mbo-docenten dat de RCI's Brabant en Limburg twee keer per jaar organiseren. "We kunnen leren van elkaar door bij elkaar in de keuken te kijken", zegt Jan Moeskops van het ROC Eindhoven. "Hopelijk neemt een ander 't de volgende keer over."

De Regionale Commissie
Installatietechniek (RCI)
Limburg bestaat uit:

Eén stagebureau voor technische opleidingen

De regio Noord- en Midden-Limburg krijgt vanaf volgend jaar één stagebureau voor alle technische opleidingen van mbo- en vmbo-scholen. ROC Gilde Opleidingen, regionale vmbo-scholen en de bedrijven kunnen hier terecht voor respectievelijk het aanbieden en het aanvragen van stagiaires.

"Tot nog toe kloppen scholen voor vmbo, mbo en hbo allemaal apart aan bij bedrijven als ze voor hun leerlingen stageplaatsen zoeken. Het bedrijfsleven wordt er horendol van. Daarom komt er nu één loket dat een eind moet maken aan de dodelijke versnippering van het onderwijs", stelt Jos Willemsen, directeur van BAM Techniek Roermond en initiatiefnemer van het Bureau Werk & Stage Techniek. Volgens hem is het hoog tijd dat de "gapende kloof" tussen onderwijs en bedrijfsleven wordt gedicht. Het uniforme stagebureau kan daarbij helpen. "Als je ziet hoeveel instanties bij het onderwijs zijn betrokken! Dat snapt geen mens meer", meent hij. Het bureau, waarvoor een stichting in oprichting is, moet volgend jaar in Roermond van start gaan. In eerste in-

stantie betreft het een proef in de richtingen elektrotechniek en installatietechniek/werktuigbouwkunde. Er worden twee medewerkers aangesteld. Als de proef slaagt, breidt de stichting de werkzaamheden uit met de overige technische opleidingen. Bij het nieuwe bureau melden de scholen hun vraag naar stageplaatsen en melden de werkgevers hun aanbod aan stageplaatsen. Verder is het de bedoeling dat het bureau bij bedrijven zelfstandig stageplaatsen werft. Voor de persoonlijke begeleiding van de leerlingen blijven de docenten van de diverse scholen verantwoordelijk.

Mede-initiatiefnemer Jos Willemsen van de Stichting Bureau Werk & Stage Techniek (in oprichting) is lid van de RCI Limburg, directeur van Bam Techniek Roermond en erg actief in het Limburgse bedrijfsleven. Als bestuursvoorzitter van het opleidingsbedrijf ROI Zuid-Oost ontving hij begin dit jaar bij de Kamer van Koophandel de Probst Award 2003, vernoemd naar de negentiende-eeuwse pionier en pleitbezorger van technisch onderwijs Anton Probst. Het ROI kreeg de prijs voor de manier waarop het jonge mensen opleidt en begeleidt naar een functie in de installatietechniek.

Een eenvoudige klus wordt de afstemming van vraag en aanbod niet, beseft Willemsen. Kijkend naar de zeven technische sectoren gaat het om 55.000 stagedagen per jaar. De beroepsoriënterende stages zijn gratis voor de bedrijven. Voor beroepsopleidende stages betalen de bedrijven straks een - nog nader vast te stellen - vaste bijdrage aan het bureau. Willemsen: "We moeten doorbreken dat leerlingen een stage zoeken voor het geld. De stage is een wezenlijk onderdeel van de opleiding en zo moeten leerlingen dat ook leren waarderen."

Agenda 2004:

Installatie & Sanitair Vakbeurs:
11, 12 en 13 mei, Brabanthallen,
's-Hertogenbosch

Finale Best Man Award (voor
vmbo-leerlingen installatietechniek):
2 juni, Canisius College
locatie De Goffert, Nijmegen

Open dagen scholen:

- VMBO:
SG St Ursula Heythuysen,
21-01, 28-01, 04-02, 11-02
Dacapocollege Sittard, 14-02
- MBO:
Gilde opleidingen Roermond,
24-01
Arcus College Heerlen,
24-01

Techniekhal "TechnoPromo" Cuijk loopt als een trein

TechnoPromo, het Cuijkse doecentrum voor promotie van techniek, loopt als een trein. Voor het huidige schooljaar zijn al tweehonderd dagdelen volgeboekt. "We krijgen niet alleen aanvragen uit de regio Cuijk en Noord-Limburg, maar bijvoorbeeld ook vanuit Nijmegen en Tilburg. Dat geeft wel aan hoe het zich rondspreekt", zegt locatiecoördinator Trees Hamers. De vijfhonderd vierkante meter grote ontdekkhal aan het Laagveld 9a-9b opende in november vorig jaar de deuren. Er waren toen zo'n 25 technische activiteiten voor metaal-, elektro-, bouw-,

hout- en installatietechniek. Inmiddels is dat uitgebreid naar zestig verschillende activiteiten. "We proberen voortdurend te blijven vernieuwen, zodat het voor dezelfde groepen kinderen leuk is om steeds terug te blijven komen", aldus Trees Hamers. Het promotiecentrum trekt vooral groepen 7 en 8 van basisscholen en vmbo-leerlingen die zich oriënteren op beroepsmogelijkheden. Maar ook voor bijvoorbeeld een kinderfeestje op woensdagmiddag is de techniekhal te huur. "Het leuke is dat de kinderen hier heel zelfstandig én op volwassen formaat aan de slag kunnen. Ze werken met

échte steigerbuizen in plaats van met lego, en met apparaten die in het écht worden gebruikt." Wel zijn de boor-, zaag- en andere machines extra beveiligd, aldus Trees Hamers. Ook ouders die als begeleiders meegaan, blijken bij TechnoPromo veel te leren, zo zeggen ze achteraf. Basisscholieren van buiten de directe regio kunnen in Cuijk voor vier euro per persoon bijna drie uur lang ontdekken hoe leuk techniek is; andere geïnteresseerden kunnen er in groepen voor zes euro per persoon terecht. De scholen binnen de regio betalen een gereduceerd bedrag.